

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1962/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az Egrei Törvényszék 1.Pf.20.166/2022/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Pék Edina kamarai jogtanácsos) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, kérve az Egrei Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Pf.20.166/2022/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a Törvényszék ítélete ellentétes az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, a T) cikk (1)–(2) bekezdésével, a XV. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a 25. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkével.
- [2] Az ügy lényege az indítvány és a rendelkezésre álló ítéletek alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az alapügyben egy magánszemély gépjármű vásárlási céllal svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött egy pénzügyi intézet lízingcégével 2005 decemberében. 2009 júliusában a cég azonnali hatállyal felmondta a szerződést, arra tekintettel, hogy az adós nem tett eleget fizetési kötelezettségének. Ennek tényéről 2010. május 25-én postai úton értesítették az adóst, a szerződésben rögzített címről nem kereste jelzéssel érkezett vissza a küldemény. A lízing cég jogutódja az anyabank (2014 márciusában) a követelést engedményezte egy követeléskezelő cégre (a továbbiakban felperes vagy indítványozó). Az indítványozónak az engedményezés tényéről szóló és fizetésre felszólító – a szerződéses címre küldött – tájékoztató levele is nem kereste jelzéssel érkezett vissza.
- [4] Mivel az adós nem teljesített, az indítványozó fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az adós ellen, akinek ellentmondása folytán az eljárás perré alakult.

Az alperes adós elévülésre hivatkozva kérte a per megszüntetését. Előadása szerint a felperes is tudomással bírt arról, hogy a fizetési meghagyás kibocsátásakor lakcíme már nem egyezett meg a szerződésben szereplő címmel, ennek ellenére mégis azt a címet jelölte meg a fizetési meghagyáson. Ennek eredményeképp az alperes csak a végrehajtó intézkedéséből értesült a fizetési meghagyásról.

- [5] A Füzesabonyi Járásbíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 3.P.019/2021/7. számú végzésével a pert megszüntette, a Törvényszék ezt a végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat meghozatalára utasította.
- [6] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság 3.P.20.327/2021/10/I. számú ítéletével az indítványozó keresetének helyt adott, megállapítva, hogy követelése nem évült el, mert az engedményezésről és fizetési felszólításról szóló értesítés megszakította az elévülést. Erre annak ellenére került sor, hogy az adós nem vette át az engedményezésről és fizetési felszólításról szóló értesítőt. Az eredeti kölcsönszerződéshez kapcsolódó üzletszabályzat ugyanis rögzítette, hogy a pénzüintézet az adós részére szóló iratokat az adós által megadott címre küldi meg. Továbbá kizárta a pénzüintézet felelősségét azokért a károkért, amelyek abból erednek, hogy az adós címe időközben megváltozott és erről elmulasztotta értesíteni a pénzüintézetet.
- [7] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Egri Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) 1.Pf.20.166/2022/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította. A Törvényszék rögzítette, hogy az alperes és a hitelintézet között létrejött szerződés felmondása miatt a kölcsönjogviszony már 2010. évben megszűnt, ezért az alperes nem volt köteles bejelenteni a hitelintézet felé a lakcímváltozást. Az alperes és az indítványozó között pedig nem volt olyan jogviszony, amely adatszolgáltatási kötelezettséget írt volna elő számára az adataiban történő változás esetére, így az alperes felróható magatartása nem volt megállapítható. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 329. § (4) bekezdése szerint az engedményezésről szóló értesítés valóban megszakítja az elévülést. Ugyanakkor az engedményezésről szóló 2014 júniusában kiküldött levél nem minősült joghatályosan közölt értesítésnek, arra tekintettel, hogy azt az indítványozó az alperes szerződésben szereplő régi címére küldte meg, holott az alperes a szerződés felmondását követően – 2010 júniusában – a lakcímnnyilvántartó hatóságnál új lakcímét bejelentette. A másodfokú bíróság e körben értékelte egyrészt azt a körülményt, hogy a követeléskezeléssel üzletszerűen foglalkozó indítványozótól elvárható lett volna a lakcímadatok lekérdezése a szabályszerű kézbesítés érdekében, másrészt azt a tényt, hogy a szerződés felmondása és az engedményezés között közel négy év telt el. Az indítványozó – a lakcímnnyilvántartó hatóságot megkeresve – 2016 júniusában szerzett tudomást az alperes bejelentett lakcíméről és tartózkodási helyéről, és ezt követően 2016

szeptemberében küldte meg a fizetési felszólítást a helyes laccímre. A Törvényszék megállapította, hogy a felmondás és a fizetési felszólítás 2016. szeptember 2-i kézbesítése között több mint öt év telt el, ezért a követelés elévült.

- [8] 2. Az indítványozó – a polgári per felpereseként – alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Törvényszék 1.Pf.20.166/2022/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a Törvényszék az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési feltételeket figyelmen kívül hagyva alkalmazta az régi Ptk. 4. §-ban foglalt együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget, amikor annak hatókörét a szerződéses viszonyokra szűkítette le. Ezzel a *contra legem* jogértelmezéssel a Törvényszék nemcsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [XXVIII. cikk (1) bekezdés] sértette meg, hanem hátrányos megkülönböztetést [XV. cikk (1) bekezdés] is alkalmazott az indítványozóval szemben. A Törvényszék ugyanis rögzítette, hogy a követelésbehajtással üzletszerűen foglalkozó indítványozótól elvárható lett volna a laccím adatok lekérdezése a szabályszerű kézbesítés érdekében. Az indítványozó szerint a Törvényszék ezzel különbséget tett a felek között, hiszen értelmezése szerint az alperes (adós) az régi Ptk. 4. §-a szerint szerződéses jogviszonyon kívül nem volt köteles laccím változását bejelenteni, ugyanakkor a jogosulttól (követeléskezelő) elvárta a laccím ellenőrzését. A hatalommegosztás elvét [C) cikk (1) bekezdés] – és vele együtt a T) cikk (1)–(2) bekezdésében és a 25. cikkben foglaltakat – is megsértette a Kúria fenti jogértelmezése, hiszen lényegében jogot alkotott – állította az indítványozó.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítvány azonban e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, a T) cikk (1)–(2) bekezdése, a 25. cikk (1) bekezdése, valamint 28. cikke az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében nem minősülnek az alkotmányjogi panaszt megalapozó, Alaptörvényben biztosított jognak {3458/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [8], 3289/2023. (VI. 15.) AB végzés, Indokolás [32]}
- [11] Az indítványozó szerint a *contra legem* bírói jogértelmezés az oka a XV. cikk (1) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetésnek. Az alaptörvény-ellenességet e körben tehát a 28. cikk és a XXVIII. cikk (1) bekezdés bíróság általi megsértése okozza – állítja az indítványozó. Erre tekintettel a XV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemet a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmének vizsgálata körében értékeli az Alkotmánybíróság.

- [12] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmány-bíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] 3.3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk szerinti – bíróságoknak címzett – értelmezési szabály természetes fogalmi egységet alkotnak. Utóbbi ugyan önmagában nem tekinthető olyan, Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}, azonban a jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírói eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek {3328/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá állandó gyakorlatára, amely szerint az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]}, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; megerősítve: 3208/2014. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki.
- [15] Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]-[15]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot az alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A jogi indokok helyességének vizsgálata főszabály szerint nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az indítványozó által állított *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított

alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]-[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]-[40]}.

- [16] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés (1) pontjában, 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában, valamint 29. §-ában foglalt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. május 14.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró